

# БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАВАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.  
 НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 "  
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЉУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.

Преплату ваља слаати унутрњом поштом на општински суд а све кореспонденције на уредника.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примају се.

## СЛУЖБЕНИ ДЕО.

### ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Власник и уредник бечког „Welt Post-a“ г. Сигмунд Фридрих био је тако добар да се и ове године сети београдске сиротиње поклонив јој на дан Св. Саве суму од 100 динара.

И у своје и у сиротиње јој име, захваљује се Општина г. Фридриху на овом лепом дару.

Од стране Суда Општине Београдске 14-ог јануара 1887 год.

## ПРОТОКОЛ

Годовног састанка општинског одбора 8 Јануара 1887

Били: Председник општине г. Мијаило М. Вогићевић; одборници и заменици г. г. Сјергије Станковић, Ст. Јосифовић, Ј. Дилбер, М. Вељковић, А. Богатинчевић, Ф. Розелт, Никола Д. Крки, Дим. Наумовић, Ђ. Козарац, Ст. Добривојевић, И. Антоновић, Н. З. Поповић, Др. Ђ. Димитријевић, Др. М. Т. Леко, А. Ђ. Симић, Самуил Пијаде, П. Матић, В. Дучић, М. Степановић, Јов. Петковић, К. Петровић и С. Јанковић.

Пошто је отворио саставак г. председник саопштава да су извинили недолазак г. г. Јов. Милановић, Ј. Стефановић, Милан Павловић и Јан. Фицо.

Бр. 218

Г. Председник. У седници од 7 јула пр. год. одбор је поставио границе вароши Београда. Одлука одбора саопштена је г. г. Министрима грађевина и унутрашњих дела У одговору на наш акт добили смо од г. министра унутраш. дела овакав преглис:

„Предмет о одређењу граница за варош Београд који је представљен амо извештем управе од 15 јуна 1886 г. № 5996 саопштен је господину министру грађевина ради оцене да ли се, према § 8 закона од 21 априла 1885 г. којим је допуњен закон о местима у Србији, може ово одређење границе одобрити пре него што се изradi правилан план регулације и нивелације за варош Београд; као и да ли он има у опште приметити шта на обележене границе.

„На ово је г. министар грађевина изјавио мишљење да се гранична линија за варош Београд може одобрити и пре израде правилних планова регулације и нивелације само није сагласан да се гранична линија одобри онако како је означена на послатом плану од 13 јуна ове год. А № 638 пошто не налази да има каквих правдајућих разлога са којих би се селишта (Енглезовац) и многа још друга места, на којима се одавна грађевине подигнуте могла искључити из варошког рејона; док на против на тим местима б.з. икаквих препона подизање, и изједначење становника тих места са осталим становницима вароши Београда у спошењу државних и општинских терета, — праведно изискују да грађевинска г. алична линија обухвати као варош и та места.

Министар унутрашњих дела саглашавајући се са предњим мишљењем господина министра грађевина, а пре него што би ову ствар коначно решио, — препоручује управи да саопшти ово општинском суду и нареди му да се са одбором општинским постара изнађи и обележити такву линију која се може узети у оцену, искључујући знатан део грађевина, као што је у предњем предлогу означено, па да за тим представи само ствар на решење, — јер иначе министар ће сам наредити да се вађе начина да се ова ствар регулише како треба, а пре тога неће моћи одобрити план о одређењу грађевинских граница вароши Београда.“

Г. Председник. При одређивању граница за варош Београд било је два мњења: *већине* која је „Енглезовац“ изван вароши остављала и *мањине* која је исти у варош узела. После овога азта г. министра треба нам размислити шта да чинимо.

Г. Јов. Дилбер. Ја мислим да се мањина не разликује много од већине. Већину је руководило на овако решење само рђаво зидање кућа у „Енглезовцу“ — сокаци им нису ни 3 фата широки. Општина би требала грдне суме, кад би на се примила обавезу да то регулише. Ко је био на лицу места, могао је се о томе да увери.

Г. Ст. Добривојевић. Општина је учинила са своје стране шта је требало. Одредила је јаку, савесну комисију и обележила је границе. Сад г. министар каже да не може да одобри границе и наводи разлоге, а међу тим не обара разлоге којима смо се ми руководили. Лепо каже г. Дилбер да је „Енглезовац“ тесно скопчан са регулацијом па мислим да општина није рада да се излаже трошку, око регулације кад јој се онај, који је градио није обраћао за питање. Налазим да треба послати господину министру друго мњење.

Г. Председник. Па онда да се предлог мањине узме.

Г. Сергеја Станковић. Ја тражим да се прочита извештај мањине, па нека г. г. одборници чују то мњење.

Г. Председник. Молим да се прочитају оба мишљења и већине и мањине.

Ту је прочитан извештај комисије који је раније штампан и акт којим је одлука одборска саопштена г. г. министрима.

Г. Стев. Добривојевић. Требало је и разлоге послати г. министру, те би се видело чиме се одбор руководи, кад је усвојио оне границе, које је г. министру предложио на одобрење.

Г. Коста Петровић. Из извештаја који је, господо, прочитан а који је поднела одбору одређена комисија види се да је битна разлика у мњењима у томе што већина комисијска није за то да „Енглезовац“ уђе у граничну линију Београда док је мањина мишљена да и „Енглезовац“ уђе у граничну линију. Да су баш послати и разлози већине, мени се чини да се не би успело, пошто се у акту г. министра удара на то што су тамо већ подигнуте грађевине које се не могу искључити из граничне линије. Да би извели ствар на чисто, ми можемо г. министру, он у пошто своје акту не наводи разлоге а ми их нисмо навели и послати мњење већине и мањине заједно с планом једним и другим — (Чује се: врло добро) — а г. министар нека усвоји што вађе за добро. Треба имати на уму да општ. одбор у овоме питању има само саветујући глас; г. министар може и сам да ради како вађе за умесно; да би то избегли, ваља послати г. министру оба мњења са разлозима. Доброта је ствари у томе, што и г. министар поставља извесне разлоге па ће из ових мњења видети и наше разлоге о којима ће без сумње водити рачуна. М.ђу тим ако останемо при првоме, он ће урадити како зна, а тиме би општину излагали трошковима и случајности да се „Енглезовац“ прими у границе и без тих услова. Понављам дакле — ваља послати г. министру оба ова мњења са разлозима.

Г. Ст. Добривојевић. Ја се разлакујем од мишљења г. Петровића. Јер одбор ако заиста има права решавања или саветовања, мора одсудно свој глас да да за једну ствар; кад би пак послали обе ствари значило би да нити решавамо нити саветујемо. За то мислим да треба да се пошље разлог већине, па ако г. министар то не уважи ми ћемо онда узети разлог мањине а при том не морамо казати *већина* или *мањина* него просто послати и казати ово је наше мишљење. Ове две ствари треба издвојити а никако заједно послати.

Г. Коста Петровић. Ја би пристао уз г. Добривојевића и било би ми пријатно да мњење већине, за које сам и ја био и потпис дао, буде одобрено, но како раније није пошлат у целини овај извештај а у акту се г. министра нарочито удара гласом да се „Енглезовац“ не може искључити из границе; и да се општина не би излагала трошку одређујући нову комисију, а стар међу тим ништа не губи, мислим да ваља послати г. министру оба мишљења од којих ће он оно које вађе за умесно и разложно усвојити. Нарочито ваља имати на уму да општина има само саветујући глас и да је влада више хтела да буде и саопштена питања. Већина је предложила да „Енглезовац“

испадне из граница; мањина је предложила да уђе у границе дакле се не треба бојати да ће мо пропасти.

Г. Стев. Добривојевић. Заиста не увиђам да има штете за општину да буде овако како г. Петровић предлаже али се бојим да не каже г. министар толико је људи у одбору, да речем ипак ми шаљу ствар не пречишћену. Ја се бојим пребацивања, а штету заиста не увиђам никакву.

Г. К. Петровић. То је ствар редакције, што ће се казати да је раније кад је план поднет изборављено да се каже да има два мњења; а пошто се види да се не усвајају разлози већине то се подносе и разлози мањине. (Чује се врло добро). а међу тим може се у писму нарочито ударити гласом на једно мњење.

Г. Стев. Добривојевић. Један г. одборник мало час запита да ли ми можемо слати мишљења. Можемо. — Ми нисмо дали разлоге г. министру а ми он нама није, дакле ми имамо права да дамо г. министру разлоге.

Г. Јован Дилбер. Ја мислим ако се усвоји да иде предлог мањине ваља учинити г. министра најљубим да се општина сачува од гдне штете коју ће имати пошто је у том „Енглезовцу“ зидао сваки по ћеоу; сокаци су уски тако, да кад се једна кућа упали сав ће део изгорети. Ни у здравственом погледу није вишта учињено. Узгред буди речено, требало би молићи г. министра да забрани таково зидање.

Г. Коста Петровић. Г. Министар грађевина нема права да прописује какву ће по грађевину да подиже, једино може да да линију по којој да се грађевине подижу. И тако ће остати све до грађевинског закона; за овај пак ми смо молили на надлежном месту и предложили читав нацрт.

Г. Ст. Добривојевић. Мислим да је говор испрљен па с тога предлажем да се гласа.

Г. Председник. Ко је зато да се пошаље предлог и већине и мањине заједно нека гласа за...

Г. К. Петровић. Молим вас да ја формулишем: да се пошље мњење и већине и мањине с изјавом да је жеља да се усвоји план који већина предлаже (жагор.) (Многи не пристају на овај додаток).

Г. Ст. Добривојевић. Слажем се потпуно са г. Петровићем, јер с таквом формулом наше се гледиште изједначава. (Жагор, чује се: не треба примедба, треба).

Г. Ст. Добривојевић. Врло је zgodна и умесна редакција г. Петровића. Треба нагласити да је и данашњи одбор мишљења већине а за то даје и разлоге; ако г. министар вађе да не може опетати мишљење већине, онда може да мотри и мишљење мањине и према њему да донесе своје решење.

Г. Ђура Козарац. Па ми још нисмо решили ни које решење усвојимо већине или мањине (чује се: да се реши).

Г. Председник. Општински је одбор довео једном одлуку за гледиште већине; сада се не може опет начелно решавати има ли још кошта да каже (нема).

Г. Коста Петровић. Да изнесем мој предлог: пошто раније нису послати разлози већине, а осим тога, како се актом г. министра нарочито наглашује да „Енглезовац“ уђе у границе вароши, то да се г. министру пошаљу оба мњења с изјавом да је одбор и у данашњој седници остао при старом решењу и моли г. министра да исто одобри

наће ли г. мени тар да то не може, учинити, онда за тај случај шадемо мњење мањине да га усвоји.

Г. Председник. Јесте ли вољни да усвојите предлог г. Косте Петровића — (Усвајамо) — Има ли ко да је противан?

Г. А. Дучић. Ја сам противан овој приметби.

Г. Председник. Олашашујем да је одбор са свима противу једног гласа

### решено

да се надлежном министру пошаљу накнадно обе предложење варијанте: мишљене већине и мањине комисијске о границама вароши Београда, с тим, да одбор и овога пута изјављује да остаје при ранијој одлуци својој дакле мишљењу већине.

Бр. 220

Г. Председник. Г. Министар унутрашњих дела по нахођењу санитетског савета одобрио је да се измештање телала остави у року до месец маја, а вама препоручује да на крају Фишеницке улице саградимо дућане за телале ако, би разуме се, општина то било могуће. А добили смо од Благоја Јовановића молбу да му се даде право да он сагради дућане за телалнице, под извесним условима. (Ту су прочитана оба акта).

Г. Председник. Жели ли ко да говори?

Г. Сергије Стајковић. Ја сам противан да се даје приватна ма да подижу зграде за телале, но сам за то да сама општина подигне зграде на ономе месту где је г. министар наредио, по што је у интересу општине да сама ова то изврши.

Г. Коста Петровић. Ја предлажем да овај акт примимо знању, међу тим председништво века размисли да ли општина има извора да начини дућане, какве дућане треба да прави и т. д. на овај нам о свему томе поднесе извештај с прерачуном.

Г. Дучић. Г. Министар је наредио негде на тркалишту. Ја мислим као што и г. Петровић предлаже, да се ти дућани подигну на нашем земљишту и то на месту до гробља где су војници сарањивани.

Г. Председник. О месту грађења не вреди овде водити сада разговора. Изнесен је само један предлог, г. Петровића. Усвајали се тај предлог? (Усваја). Олашашујем да је одбор једногласно

### решено

да суд општине поднесе прерачун за грађење телалнице, именује у исто време извор из кога се издатак има покрити; а ову одлуку одборску, заједно са актом полиције саопшти телалима.

Бр. 219

Г. Председник. Г. Министар наредио је да се у план ситуације пред жељезничком станицом од стране општине упрта и тиме предложи регулација улице, која линија има да води од споменичке улице до три кључа.

Општински је инжењер то свршио и подноси реферат уз план.

Г. Јов. Дилбер. Ја би рад био да знам поради чега се то чини.

Г. Председник. Да се да један нов совак јер су неки грађани вољни да тамо подижу грађевине.

Г. Јов. Дилбер. Ја би приметио на ту тачку г. е се вели да се то место уступи за стајање фијакера.

Г. Председник. То је место морало да се уступи за фијакере јер иначе не би била права линија. Ја мисли да би могли овај акт инжењиров да упутимо комисији.

Г. Добривој вић. Сви смо тога мишљења.

Г. Коста Петровић. Ја би био мишљења да у комисију уђу: г. Н. З. Поповић (прима се); Т. Кумануди (прима се); г. Павле Матић (прима се); г. Стева Добривојевић (прима се); г. Дучић (прима се); г. Дилбер (прима се); инжењер Чађевић са општинским инжењером, а и председништво аковије послом оптерећено па да на лицу места проштудирају овај план, да би општински интереси били што боље заштићени.

Г. Председник. Примате ли ову кандидацију (примамо) Олашашујем да је одбор једногласно

### изабрао

у комисију: г. Н. З. Поповића, г. Т. Кумануди, г. Павла Матића, г. С. Добривојевића, г. Дучића, г. Дилбера, г. инжењера Чађевића са општинским инжењером и председнишвом, да на лицу места ствар испита и одбору реферате, имајући на уму општинске интересе.

Бр. 220

Г. Председник. Имамо овакав реферат:

Према наређењу Г. Бр. 881. којим је комисија имала да изђе и оцени радове нивелације у „сеничкој“ и „писарској“ улици, потписани сматрају за дужност изјавити:

„Врло је потребно да се средина уједно са тротоарима откопа. Оком кад се ценило, пре започетог посла, могло је још и изгледати да откопавање средине неће бити одмах потребно. Но данас, кад је по плановима нивелације, рад на тротоарима извршен, види се одмах да никако није могуће оставити средину неоткопану, у поједном бар делу сеничке и писарске улице, јер би на пуцу (улице) остала тако велика висина да би било савршено немогућа комуникација.

Међу тим откопавање у сво време даје се врло јевтино извршити. Садањи предузимач ради са 1:20 дин. откопавање од куб. метра. На овај начин цео посао коштао би толико колико би се могло дати па да се створи могућност потребне комуникације у овим улицама. — Ни кола ни људи не би без откопања могли улицама се служити.

Кад се донесе одлука за откопавање, треба напред устати од сталежника пристанак на то пре започета посла.“

По саслушању овог реферата одбор је једногласно

### Одлучено:

да се у „сеничкој“ и „писарској“ улици по реферату комисије откопа и средина улице у колико је нужно. Посебно да се уступи лицатацијом.

Бр. 221

Г. Председник. Има још молба олд. лебара за повишење цене лебу. Да прочитам реферат. (Прочитан је). Шта имате да кажете о овој ствари? (Чује се да остане по старом).

Г. Коста Симић. Дозволите ми господо, као најкомпетентнијем у овој ствари, да рекнем коју реч. Јестинаћа леба даје се њиме објаснити што неки лебари узимају шпе-

нипу и брашно на вересију, задуже се покупе паре спусте ће цене па у вилајет. Тако је мени пропало 2000 д. ових два. Данас је брашно сејано 24 $\frac{1}{2}$  дин. С тога сам мишлења да се цена лебу повиси на 25 $\frac{1}{2}$  пара. Уосталом мислим да би најбоље било да председништво одреди комисију која ће испитати стање ствари и поднети предлог о цени лебу. —

Г. Дучић. Ја предлагем да се повиси цена са 2 и по паре. —

Г. Председник. Да ставим на гласање предлог г. Дучића. Ко је за предлог казаће „за“ ко је против казаће „против.“

(Настаје гласање). Оглашујем да је одбор са 14 пр. 9 гласова

#### изјавио:

да се цена хлебу треба да повиси са 2 $\frac{1}{2}$  паре тако да једно кило хлеба буде 25 пара дин.

#### Против били:

Г. Г. С. Станковић, Ј. Дилбер, М. Вељковић, А. Богатијчевић Ф. Розелт, Д. Наумовић, Н. З. Поповић, С. Пијаде и П. Матић.

Бр. 222

Г. Председник. Чини ми се господо, да нећу погрешати ако предложим да одобрите да се општина упише за члана утемељача друштву Св. Саве.

Г. Коста Петровић. Ја сам мњења да се општина упише за члана и утемељача и да осим тога даде 900 дин. добровољног прилога. Нама према нашем рђавом финансијском стању није до давања, али то је тако спасоносна, тако племенита установа да је наша општина требала да буде прва од свију. Напослетку, добро никад није излишно па ни кад се доцније јави. (Чује се: врло добро).

Г. Председник. Оглашујем да је одбор једногласно

#### решио

да се општина вар. Београда упише за члана утемељача друштву Св. Саве а сем тога као прилог из општинске касе подари друштву још 900 дин.

Вр. 223

Саопштена су акта, којима се траже уверења за кривце и ђаке (о сиротном стању) и одбор

#### изјављује

да су: Бравко Романовић хрђавог владања а непознатог имовног стања, Алекса Обрадовић трг. агент доброг владања а слабог имовног стања, Владислав — Сисоје — Марковић бив. гробар новог гробља хрђавог владања а сиротног имовног стања; Петра Хермана бив. робијаша, Лазара Петровића момка пекарског и Димитрија Спасојевића обављача проститутске радње да не познаје а ђак Раја К. Автоновић да је сиротног стања.

За овим је састанак закључен у 8 час. а био је отворен у 5 $\frac{3}{4}$  часова у вече.

## ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Није одобрено. Управа варошка нашла је да нема места повишавању цене хлебу, па је за то ос-

тавила и на даље да се хлеб продаје по 22 $\frac{1}{2}$  паре дин. кило.

\*

*Чишћење димњака.* У своје време, а не давно званичним огласом, саопштено је грађанству да на чишћење димњака има право по уговору са општином само Јован Ђорђевић арендатор, по такси која је раније саопштена у објави општинскога Суда.

Дешавало се да чишћење димњака покушавају вршити и друга лица, која на то немају права. За то смо сматрали за дужност обратити пажњу грађанству, да не дозвољава чишћење другима. Ламберт Клузачек и Марија Алексићка у прошлој су години били арендатори; а ове је само Јован Ђорђевић.

\*

*Извозња ђубрета.* У току прошле године било је више одлука општинскога одбора. Да не би било неспоразума, општински Суд у данашњем броју предаје понова оглас о томе. И поред тога, није излишно да поменемо, да се грађанство у властитој интересу треба овој уредби и драговољно да одазива.

За сада се ђубре износи једанпут недељно. Месечна је такса 60 дин. пара; али концесионар има у дужност и из авлије да изнесе ђубре. Забрањено је износити ђубре на капију.

## НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО. ¶¶

### ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(париском „Солеј“-у)

Петроград 2/14 јан. 1887.

Као што је почела онако је у Петрограду и свршила година 1886 — *мршаво!* Људи кажу, *благо* народима који немају историје. По том рачуну ми би требали да, већ од више година на овамо, пливамо у највећем благостању. Непомичност је на дневном реду, и никада она чувена изрека пок. Горчакова — *Русија се прибира* — није била истинитија. Наравно, да има и разних путева тога „прибирања.“ Пре тридесет година, поражена на Севастопољу и потиснута са Црнога Мора, Русија је у тишини спремила онај велики ускре народни и слободоумни, који саставља бесмртну славу Александра II ог. Јуначко колено које умеде без потреса да изведе велико дело ослобођења мужика, да нас, у велико у гробу почива; а на његовом сто дошло је друго — свакако — не њему равно. На против, и налик на ове неблагодарне наследнике који

бесно распадају б. што које је отац њихов с муком стекао, оно (колени) живи од данас до сутра — ем жуковајући плодове великих реформа последње владе, ем се ругајући онима који су их створили. Јест, пре тридесет година, неке племените утопије заносиле су сваку главу и загревале свачије срце. Данас, нов нараштај живи без идеала; а, без идеала, нигде, па ни у Русији, не могу се исписати славни листови историје.

У осталом, шта да вам кажем о свечаностима новог лета? Ви нећете од мене тржити да се упустим у набрајања званичних светковина, баналних церемонија, примања без интереса и поздрава без боје. Ново лето и није управо, народни празник; тај латински обичај још није продро у ову масу. Висока аристократија је једина која се суревљиво показује наклона овој француској моди и разашиле оне карте, честитке, које о новој години доводе париске разносаче у очајање. Овде у петроград, високом друш. иредил се већ и га укидање традиционалних посета ва дач 1 Јануара. На место њих се чине подарци сиротињи, који се у новинама објављују. Ово је један кулук мање и један глас више. Понављам нико па чак ни деца из школе не маре много за нову годину; јер, прво, доде већ имају десет дана расушта, а друго, њима је Божић (тај „чича са белом брадом“) довео све досуђене повлоне и окачио их за бадњак осветљен са хиљаду свећа. Божић је, дакле, прави народни и верозаконски празник — када густе масе света напуне дубком и Казанску и Иакову и Свето-Андрејску цркву — и када се побожно одужују патријотску спомену Божића од 1812, јер су у том месецу и години руске војске Наполеона из Русије истерале и преко граница Литваније пребациле.

Један обичај (пролазан као и сваки други) подсећа народ, или, боље рећи, младе девојке на дан 1 Јануара. Тако ноћу 31-ог Децембра и мало пре по ноћи, дају се оне видети по улицама — већином добро завијале да се неби познале, а неких пута и у пратњи својих матера — где ће вас мимопролазећи задржати и страшљивим гласом запитати: „како вам је прво име“? Ви ћете, смећећи се, одговорити: Иван или Василије или Димитрије или Петар или Павле — како већ буде — а оне ће вам благодарити и утећи смејући се за вама, потпуно уверене, да је такво име њихова суђена..... Али, пређимо у неколико потеза догађаје од последње недеље.

Једини међу свима који, сад о празницима пољске добаше језу: *филантропи!* Пре шест дана, „*Правителствени Вјесник*“ свечано објави да је савезник и штићеник Русије у Туркестану, емир од Бокаре укинуо робство у својој земљи. Давно и јесте, од кад нам се ова велика реформа сбеђав. Још првих дана 1873 покојни емир, Сеид-Музафар, обвезао се према петроградској влади да ће укинути трговину с робљем. Јавне пијавце (с робљем) биле

су одмах затворене, али тајно трговање с људским меом остаде и даље, подржано од Туркостана Мерва и Акал-Теке. Присаједињење ова два краја, победом непрежаљена Скобелева, пресече пљачкашк: упаде ових номада у персијске насеобине Корасана. Међу тим, остало је у Бокари неколико хиљада робова, подељених у три категорије: у војнике, лица употребљена у државној служби и приватне робове. Стање војника било је прилично, оних у државној служби често и зависти достојно, али никакво перо није могло описати јаде кућног робља, с којим се тамо поступало онако, или готово онако, као с Црвцима иа плантацијама Америке. Садањи емир је још 1883 год. узео на се обавезу о коначном укидању робства, али је ево требало неколико година преговарања с њиме да се најзад дође до резултата. Сама и велика реформа ова прибавиће мира и безбедности Персији, а подићи ће углед Русије у средњој Азији. Туркестан је већ у добитку са руским завојевањем, јер сад има и жељезнице и јавни поредак и сигурност за своје караване. Види се доиста, да је напредовање Русије на Истоку од користи и за цивилизацију и за ствар човечанства. У осталом, изгледи су да година што почиње неће бити безплодна за азијску Русију. Познато је да садањи цар наклоним оком гледа на ширење словенства на том, Истоку; а он је сада позвао себи генерала Комарова, патријота, који заједно са Черњајевим и Игњатијевим, представља странку освајања у Азији. Комаров је и аутор плана, врло добро примљеног у нашим званичним круговима, који се састоји у образовању једне нове области — *Закаспије* — између Аралског и Каспијског мора и персијске границе. Жељезница већ пролази кроз целу дужину овог недавно освојеног краја, а она има у скоро одвсти војску руску Херату и међама Ивђије. До данас политички везан за администрацију Кавказа, ова ће се покрајина у будуће од ње одвојити и имаће свога генерал губернатора и своју самоуправу. Сама мера је пуна значаја. Она тежи на проширење у правцу Ивђије. Руско на ступање азијском Истоку је споро али сигурно, и о томе требало би да помисли вице-краљевя у Калкути.

Ако смо добро извештени, овом напретку с поља одговориће се првих дана идуће године и увођењем неких великих реформа законодавних унутра. Ја сам вам већ говорио о руском законнику, кој, ако је у много грађанских одредаба (као на пример оној о браку и наследству) древан и чудноват, а он, је на против у кривичном поступку веома благ. Познато је на прилику, да у Русији не постоји смртна казна (за грађанске преступе), а сад једна комисија правничка ради на пројекту који ће још ниже свести меру и онако мале казни кривичне одредбе. Тако, крвља прквенех угвари и фондора неће од сада долазити под нарочити параграф и обесвећење сматраће се по закону као и сваки

други напад на својину. Исто тако, и крађа са обијањем зидова неће се сматрати као опасна, већ као и свака друга. С друге стране, глава односећа се на злоупотребу поверења добиће неколико нових параграфа, и тичаће се нарочито акционарских друштава. Ко год се ухвати да је склапао лажна акцијска друштва казниће се једномесечним затвором. Исто тако казниће се затвором и фалсификовање књига и рачуна — с том разликом, што се неће слати у Сибир на издржавање осуде, већ ће то бити проста полицијска апса. Ово је нов експеримент, и биће интересантан за криминалисте, да прате резултате које ће он дати

Најзад, да вам, на име карактеристике времена кажем коју о једној новој књизи руској која је направила велику ларму и у Риги и у Петрограду, али нарочито, у Москви. То је „Историја Ливоније“ од најватренијег међу славенофилима г. Чешчиклина. Тај красноречиви историк ту доказује Немцима, како су они неколико старословенских покрајина сасвим преотели (што се у осталом не да ни спорити) а даље излаже како су ти исти Немци (тевтошки кавалери) терором нагнали дотично и православостановништво на примање, прво католицизма а за тим протестантизма. Теза г. Чешчиклина ако је мржа и претерана, а она је и ак озбиљним и ретким даром подупрета. Наравно, да је излишно сликати одушевљење са којим је примљена ова књига од њених нара обеју престовица, вечно сретних кад могу ударити у Немце и царство. Сад се очекује одговор — на који се неће угод чекати — од историчара Берлинских. Јер ако дуел с топовима још није почео између ова два племена, рат с пером бео више но икад. Истина је је да министарство испод руке позвало уреднике новина да буду обзриви према царству немачком, — и они су се томе интересу споља покорили — али се у накнаду свете унутра „тевтонским кавалерима“ и осталим представницима старе Германије у Русији. Од своје стране, влада затвара очи пред овим појавама из разлога: што ове живо иду на гуку православној и русификаторској политици њеној на Висли — на штету немачког племства и лутеранског становништва.

При свршетку, дозволите ми да споменем једну дивљу демонстрацију у част адмирала Посија, а која се у томе одликовала над свима церемонијама последње празничне недеље. Ништа ту није недостојало — ни царски раскрпнт, ни општинска депутација, ни беседе, ни акламације, ни телеграм од г. Лесенса. Адмирал Посије сад је министар руских жељезница, а славио је педесетогодишњицу ступања у војничку службу. Као врстан мрнар добар патријот, и вешт администратор, г. Посије ужива у Русији велику популарност. Додајмо само, да је старе француског порекла. Његови претци (Посије од Розија) беху протестанти који мораше остати Француску после револуције „навтског едикта“ под

Лудвиком XIV. Давашњи Французи ће се сетити ове храбре фамилије војничке која је, претопив се и у туђу народност, умела послужити на част својој постојбини.

## ПОДЛИСТАК

### СРБИЈА

у

### ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

Сен-Рене Таљандије

#### ЧЕТВРТИ ДЕО

Милош Обреновић кнез Срба

IV

*Саопост Махмудова да изврши акерманску конвенцију. — Русија објављује рат Турској 26. априла 1828. — Завезба Варне 14. октобра. — Поход од 1829. — Руси преко Балкана. — Паника у дипломатији. — Једренски мир, (14. септембра 1829.) — Готика Милошево: ослабљење и одржање турске царевине. — Последице једренског мира. — Забуна Милошева између пријатеља и непријатеља Србије. — Он изиграва све противне му комбинације. — Потврда Милоша Обреновића за наследног кнеза Србије од стране султана Махмуда. — Тридесети новембар 1830. год.*

(Наставак.)

Видели смо радост Срба на оној скупштини од год. 1827. када Милош објави свом народу користи које му обећаваше акерманска конвенција. На жалост, ако је и у којој земљи обећати једно а одржати друго, та се истина, по најпре, односи на Турску у њеној борби са хришћанским поданицима. У процесу распадања који беше тада загрозио отоманској монархији, појмљиво је, што влада Махмудова није ни мало хитала да се жртвује. Нове прилике још гле биће изменити њене обавезе. Добити времена, био је зачатак од огромног значаја; и у томе се толико успело да читава година прође а ништа се не уради. Све је, међу тим, било готово — српски депутати и руски дипломати формулисали су били услове које је Турека примила, — и само је још требао да дође потпис Махмудов. Али Махмуд беше глув и према најјављивим наваљивањима. Цару Николи ваљаше тада видати ако неће да остане под срамотом; јер ова вечна одлагања показиваше и сувише, да се (с турске стране) отворено презире акерманска конвенција.

Ного, Русија је имала и других, мање више основаних, тужаба противу Турске у часу кад јој рат објави. Срби ту нису били једини у питању: ствар се тичала и Влашке и Молдавије и Грчке и невоље хришћанских поданика султанових, и препрека створени руског племства. Призвати ваља, да се Русија није срдила што бачу у оном тренутку има узрока да ратује с Турцима; она би се тала задовољила и са једним поводом. Објашњења за ово премо из два веома озбиљна догађаја — уништења јаничара (15-ог јуна 1826) и уништења флоте мисирске (20. октобра

1827) на Наварину — која беху задрмале силу турске царевине. При том, рефрме Махмудове још не беху пледом уродиле, док, са само војничког гледишта, нова војска још не беше организована.

Русија објави рат Турској на дан 26 априла 1828. Крајња умереност дотичног царевог манифеста чинила је, да у толико јаче падне у очи груба жестина султанова одговора. Махмуд, том приликом, навесе увреду свима хришћанским силама, а нарочито, Инглеској и Француској које беху подписале лондонски протокол у корист Грка и учествовале у битци на Наврину; а све ово само и не обично бјаше у прилог руској политици. Не о, цар руски немаде с чим да се похвали у почетку самог рата. Војска, која под командом грофа Витгенштајна пређе Прут 7. маја, изгуби драгоцену време у влашким кнежевинама. Лично, цар се био налазио у главном стану уз сјајну пратњу државника и посланика стравних — тако — да је ова војна личила на какву дипломатску експедицију. Јевропа је мотрила на свог непријатеља турске царевине, од куда гар и спорост његова похода. Долајте овим сметњама још и војничку недораслост главног команданта, па ћете разумети зашто Руси пређоше Дунав тек читав месец дана доцније — баш као да су хтели дати времечка Турцима, да приберу све своје снаге. Прешав, најзад, они узеше неколико омавих градова дуж реке, али, заустањена пред Шумлом и Силистријом, претрпе велике губитке. Урајво, једина добит њихова у овом походу беше Варна која се, нападнута и са сува и са мора, предаде 14. октомбра са гарнизонном од 7000 људи — истива — гарнизонном којим је командовао издајник Јусуф паша, и где је више урадило руско злато него ли руски топови. Генерал Паскијевљ, међу тим, био је боље среће у Азији. Он тамо освоји неколико важних градова и чврстом ногом стаде на источне обале Црнога мора.

Следећа година донесе пресудније резултате. Цар остане у Петрограду, а команда буде поверена вешт. м и одважном војсковођи грофу Дибичу. На дан 11. Јуна 1829, Дибич потуче великог везира, Решид пашу, на пољанама *Клевец* а на дан 29-ог, после седминедневне опсаде, Силистрија буде приморана да се преда. Победиоци, онда оставив само један (первацијони корпус пред Шумлом смело улесву у кљанце Балкана, пређу преко ове огромне препоне у Румелију и уђу у Једрене чији гарнизон одмах положи сружје. Дибичеви одреди већ се појавише око Чорлуа и Родоста и загрозише самом Цариграду, док руска флота, под адмиралем Греггом, освајаше малена убојна пристаништа јужно од Варне. „Учини се већ — вели један историк немачки — да турском царству последњи часови куцају.“ Дипломатију (јевропеку) обузе самртни страх, јер се свакога тренутка ишчекиваша крупна новост: да су Руси Цариград\* заузели.

Међу тим, сам Дибич могаше скупо платити своју дрскост. У том часу он немађаше под собом више од 20.000 људи; њему је грозио за деђима велики везир, а с десног бока и скадарски паша Мустафа, који се по-

сле дугог натезања, беше кренуо са једно тријестику хиљада људи. Најзад, ту стајаше и Инглеска, 'сурењива, и неверљива, а потпуно спремна да спасава Турке по што је помогла Грци. Адмирал њене флоте, Горлоп, имао је заповест да пробије Дарданеле тим се Руси појаве пред зидинама Цариграда. Још која недеља, и цела ст. гр могла је добити други облик; јер, нева велики везир не пропусти време, и нева паша од Скадра учини своју дужност, па је руска војска уништена. Али Дибич говораше са в. ње висине но икада — као да има под својом заставом 100.000 људи. Дале, нешто овај куражни говор (Дибичев) нешто удвојени напори дипломатије и, најзад, страх од катастрофе учинише те Махмуд клову. Преговори се отпочеше у Једреју и мир ту би потписан 14. Септембра исте 1829. године. По закључ. м уговору, Русија врати Турцима све градове, које јој беше отела у Јевропи, а врати јој чак и Карс у Азији задржав једино неколико утврђених тачака на Црномом мору У навпаду, пак, за ово ова добија све што је тражила у Јевропи а на име: скоро потпуну независност влашких и молдавских господара, њихово звање на живот, слободу трговине, улаз у Босфор и пролаз кроз Дарданеле, и најзад, престанак Турске на лондонски протокол у корист Грка. Ово беше страхан удар угледу падише, али у исто време, то изађе и на одржање турске царевине, коју ће од сада бранити јевропска дипломатија противу меконских амбиција.

Слабити, и омет одржавати, Турке — био је и Милошев политички програм. За време последње двогодишње борбе, он, и не одступајући од неутралности коју му је нарочито положај налагао, чини знатне услуге Русима. Тако, у 1828 он стаје на пут Бошњацима да преко Србије пређу на бојно поље; а у 1829 служи се пријатељством које је уливао паши од Скадра, склањајући га, да не хита бог зна како у помоћ везиру са 30.000 својих Арбанаса<sup>1)</sup> Па да ли је Милош желио савршену победу Турака? Не, доиста. Г. Фон Пирх, који га је походио баш у часу кад се једренски уговор потписао, пружа нам на овој тачци неке веома јасне појединости у потврду већ постојећих сведожаба. „Кнез српски — вели он — говорио ми је са пуно одмерности и достојанства и о политици велики. сила и о умерености Русије, и о племенитој улози Пруске у овој ствари.“ Вредно је уочити факт, да Срби јасно прозиру кроз једренски уговор и налазе га куд и камо кориснијег по своју ствар но што би било руско заузеће Цариграда.<sup>2)</sup> Ослабити, дакле, довољно турску царевину како би она имала потребу да попусти Србима, а подржавати ју колико треба да Ру-

\* Мустафа паша од Скадра био је српског порекла. Он је био главни представник старе лозе Вушатлић која како уверавају, доводи своје порекло од првих владалаца Србије. Ми смо видели већ како извесно узмирије српске, нарочито у босанског племству, вримају веру гоб-диглаца да ба с чувале свој положај.

2) Само нам г. Фон Пирх не каже каква је управо била то „улога Пруске у овој ствари“. Милош је спомињао генерала Мишлинга заступника берлинског кабинета у Једрену, али тај се агент из немких жила удео био да обустави непријатељства и задржи Русе од уласка у Цариград.

\* Види књигу Вилхема Милера „Geschich der neuesten Zeit 1816 — 1866 mit Berücksichtigung Deutschlands I св, Штутг рт 1867.

3) Види Фон Пирхову књигу „Reise in Serbin. I свеска стр. 155.

сија не заузме њено место — другим речма — ако је суђено Турској да пропадне, онда јој продужити живот, бар, до дана када ће Срби моћи да устраже свој део наследства и обнове стару им Србију од Црнога до Јадранског мора — велим — таква је била инстинктивна замисао Милошева, а то је и дан дана топла вада српскога народа!

(Наставиће се).

## СТЕЧАЈ

Одбор општине вароши Београда одлучио је на састанку 10-ог новембра прошле године: да се водоводи, канџли и осветлење вароши изврше путем концесије а под најповољнијим условима, који се добију.

Предајући ову одлуку Одбора јавности, Суд општине вар. Београда позива све оне фирме које би се помевутих послова, било појединих било укупних, хтеле примити, да се са понудама обрате Суду до 10 марта ове године (по старом).

Ближа обавештања на захтев даваће општински Суд.

Из седнице 11 новембра 1886 год. Београд.

## СТЕЧАЈ

Општини вар. Београда потребан је још један стални инжењер, коме је општински одбор буџетом утврдио плату од 3000 дин. годишње.

Према томе позивају се сви они инжењери који би се хтели општинске службе примити да се са документима о спреми својој обрате Општинском суду до 1-г, а избор извршиће се најдаље до 15-г, фебруара т.к. године.

Изабрани ће се одмах извести, а осталима документима вратити.

Од стране Суда општине вар. Београда АБр. 1992 — 31 Децембра 1886 год.

## ОГЛАС

Општински Суд сматра за потребно и опет скренути пажњу грађанства на то, да извожење ђубрета из варошких кућа и зграда имају право да врше само концесионари браћа Г. Стојшић.

Ови имају у дужност да из сваке куће изнесу недељно по једанпут све ђубре које се накупи. Мечено свака партија кираџија дужна је тачно плаћати концесионару 60 дин. пара: али зато је концесионар обавезан из авлије и износити, а не само са капије узимати ђубре.

Према решењу министра унутрашњих дела од 18 Септембра пр. год. СМ. 5740, којим је решењем оснажена концесија за извошење ђубрета, солиственици зграда дужни су пријављивати концесионару све партије својих кираџија, да се избегли одговорност која их постижава у случај неизвожења ђубрета или неуредног плаћања таксе.

Од стране Суда општине вароши Београда 25 Новембра 1886 год. АБр. 1887. год.

## ОГЛАС

Објављује се грађанству ради знања, да пошење леда са земљишта и сбаја општинских преко општинског земљишта стоји под надзором општине београдске, и да се од једних кола леда плаћа у корист касе општинске такса по 30 пара дин.

Печати се дају по наплати таксе у канцеларији рачунводства судскога.

Према овоме, сваки снај ко жели односити лед дужан је предходно јавити се суду и таксу платити, јер који се ухвати да ради противно овоме судском наређењу казниће се четвородуплом таксом у корист касе општинске.

Из седнице суда општине београдске 5 Јануара 1887 године Бр. 1. Београд.

## ДРУШТВО СВЕТОГ САВЕ

Према решењу Главног Одбора од 11 ов. мес. сазива се

### ГЛАВНИ СКУП ДРУШТВЕНИ

на дан 25 Јануара ове године у Београду.

Скуп ће бити у дворани Велике Школе у 10 часова пре подне.

На дневном је реду:

1. Извештај Главног Одбора о раду његову за прошли пет месеци;
  2. Извештај благајнички и полагање рачуна;
  3. Предлози Главног Одбора;
  4. Бирање 6 одборника;
  5. Бирање управе друштвене;
  6. Предлози појединих чланова друштвених;
- Желети је, да се пододбори и повереници друштвени заузму код својих чланова да их што више дође на скуп.

У Београду 12 Јануара 1887 год.

Тајник

Милов. Р. Маринковић Председник Глав. Одбор  
Свет. Николајевић